

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur.

Dico primò: Gratia Christi, ut est accidens physicum, seu qualitas in subiecto recepta, non est infinita gradualiter, seu intensivè. Et contra Majorem in 3. dist. 13. quæst. 3. ubi assertum est gratiam Christi esse simpliciter infinitam secundum intensiorem, hancque fuisse olim plurium Doctorum Parisiensium sententiam, testatur Almainus ibidem quæst. 2. conclus. 1. Ex Recentioribus verò illam docent Maldonatus Luca 2. versu 40. & Hurtadus disp. 13. Phyl. §. 47.

Nostra tamen conclusio communis est apud Theologos, eamque tradit S. Doctor hic art. 11. his verbis: Gratia habitualis Christi secundum quod est quoddam ens, necesse est quod sit ens finitum, est enim in anima Christi sicut in subiecto: anima autem Christi est creatura quadam, habens capacitatem finitam; unde est gratia cum non excedat suum subiectum, non potest esse infinitum. Ubi nota quod D. Thomas per ens aut per esse gratiæ intelligit quamcumque rationem ejus physicam, nam probatio procedit de quacumque illa. Quando autem subdit, quod capacitatem etiam obedientiam creaturæ est finita, loquitur de capacitatem ad actum habendum, nam ad habendum in potentia, seu syncategorematicè, est infinita; quia data quacumque intentione actuali formæ in infinitum intensibilis, potest illam magis intentam habere, nunquam tamen potest illam habere actu infinitam.

Deinde idem S. Doctor 1. part. quæst. 7. negat absolute posse dari extra Deum aliquod infinitum, sive secundum essentiam, sive secundum magnitudinem, sive secundum multitudinem, sive secundum intensiorem. Et quamvis aliquod infinitum, secundum aliquam ex his perfectionibus seu rationibus, de potentia absolute esset possibile, tamen nullum de facto dari ex Scriptura colligitur, quæ assertum Sapient. 11. Deum omnia fecisse in numero, pondere, & mensura.

Tertio, Gratia infinita correspondet gloria infinita, cum gratia sit semen gloriæ: Sed non potest admitti gloria infinita in Christo, in quantum est homo, quia si in ejus intellectu esset lumen gloriæ infinitum, visio beatifica ei correspondens esset infinita simpliciter, & ita adæquaret infinitam Dei visibilitatem, ac Deum comprehenderet, quod nullus concedit, ut patet infra cum agemus de scientia beata animæ Christi: Ergo nec gratia infinitè intensa.

Confirmatur: Sicut Deus à creatura videri nequit quantum visibilis est, ita nec amari quantum diligibilis est: At si gratia Christi esset gradualiter & intensivè infinita, anima Christi diligeret Deum quantum diligibilis est: Ergo &c. Minor probatur: Caritas infinita inclinat ad amandum Deum modo infinito, atque ad quantum amabilis est: Sed si gratia Christi sit intensivè & gradualiter infinita, etiam caritas ejus ab ipsa dimanans infinita erit, cum proprietates proportionari debeat essentia: à qua dimanat: Ergo si gratia Christi sit infinitè intensa, ejus anima diligit Deum quantum diligibilis est.

Denique suaderi potest conclusio hac ratione. Implicat gratia habitualis cui ab intrinseco repugnet sui augmentum mereri: Sed illud repugnat gratiæ infinitè intensæ: Ergo talis gratia

A implicat, Minor patet, nam gratia infinita intensæ repugnet ab intrinseco augeri, cum infinito, in eo genere in quo est infinitum, additionem fieri repugnet, alias daretur unum infinitum majus alio in eo genere in quo est infinitum, quod implicat, sicut & unam lineam alteram majorem esse, eo ipso quod in ratione lineæ infinita sit: Ergo gratia infinitè intensæ, repugnet ab intrinseco sui augmentum promereri. Major verò suadetur: Gratia habituali convenit ab intrinseco esse principium meriti incrementi sui ipsius, sicut viventibus naturalibus convenit ab intrinseco proprium augmentum causare: Ergo implicat habitualis gratia, cui ab intrinseco repugnet sui augmentum mereri.

Dices, gratia convenire esse augmentativum sui ex prædicato specifico, quod autem gratia infinitè intensæ repugnet augmentum sumereri, provenire ex infinita intentione, quæ est extra essentiam, & ex diversis principiis prædicata opposita eidem posse convenire.

Sed contra: Intentio gratiæ est ejusdem rationis cum gratia: Ergo quod convenit gratiæ ratione suæ essentia, ex qualibet magna intentione ipsi repugnare nequit.

Dico secundò: gratia Christi in ratione gratiæ infinita est. Ita Thomas hic art. 11. ubi sic dicitur: Alio modo potest considerari gratia secundum propriam rationem gratiæ, & sic gratia Christi potest dici infinita, eo quod non limitatur, quia scilicet habet quicquid potest pertinere ad rationem gratiæ, & non datur ei secundum aliquam certam mensuram, id quod ad rationem gratiæ pertinet, eo quod secundum propositum Dei cuius est gratiam mensurare, gratia confertur animæ Christi, sicut cuidam universali principio gratificationis in humana natura, secundum illud Ephes. 1. Gratificavit nos in dilecto Filio suo: sicut si dicatur lucem Solus esse infinitam non quidem secundum suum esse, sed secundum rationem lucis: quia habet quicquid ad rationem lucis pertinere potest. Quibus verbis S. Doctor conclusionem nostram & docuit & probavit: Nam gratia sub ratione gratiæ pensatur per ordinem ad effectus ad quos se extendit vel extendere potest: Sed gratia Christi, quantum est de se, potest se extendere ad infinitos effectus, nempe ad infinitorum hominum redemptionem, & sanctificationem, eo quod in illo gratia repertatur tanquam in capite: Ergo gratia Christi, in ratione gratiæ considerata, infinita dici potest.

Confirmatur exemplo quod D. Thomas adducit: Quia enim lux est in Sole, tanquam in universali principio, quod potest illuminare infinitos homines saltem successivè, & habere omnes effectus lucis, in ratione lucis infinita dicitur: Ergo similiter cum gratia sit in Christo tanquam in capite, & in universali principio, & possit se extendere ad infinitos effectus, & sanctificare infinitos homines, si darentur, debet dici infinita in ratione gratiæ.

Confirmatur amplius: Gratia data fuit humanitati Christi sine mensura, juxta illud Joan. 3. Non ad mensuram dat Deus Spiritum Filio, quod intelligendum esse non solum de gratia unionis, sed etiam de gratia habituali, docet S. Thomas hic art. 11. ad 1. & super cap. 3. Joan. lect. 4. hancque interpretationem præferendam censet quæ 29. de verit. art. 3. cum tamen aliis ad mensuram datur gratia, juxta illud Pauli ad Ephes. 4. Unicuique nostrum datur gratia, secundum mensuram donationis Christi, Ergo gratia Christi habitualis,

Aaaa 2

sub

Tomus I.

sub aliqua ratione sine mēſura intelligitur: Sed quod est sine mēſura, infinitum est, nam omne finitū mēſuram habet: Ergo gratia Chriſti habitualis, sub aliqua ratione infinita est; unde cum sub ratione entis vel qualitatis, non sit infinita, ut conſeſſione præcedenti oſtendimus, ſaltem in ratione gratiæ infinita dici debet.

Dico tertio: Gratia habitualis Chriſti, in eſſe moris conſiderata, ſeu ſecundum quandam dignitatem moralem quam habet à ſuppoſito Verbi Divini cui conjungitur, infinita dici debet.

Probatuſ conſeſſio ex fundamentis diſp. 4. ſtaturis: Nam, ut ibi oſtendimus, gratia habitualis Chriſti Domini, propter habitudinem ad perſonam Verbi infinitè dignam, cui conjuncta eſt fuit principium quo operationum infiniti valoris, ratione cujus fuerunt meritoria præmii infiniti & ſatisfactoria, etiam de toto rigore juſtitie pro debito infinito generis humani: Sed gratia habitualis Chriſti non potuiſſet eſſe principium quo operationum infiniti valoris, niſi fuiſſet in eſſe moris infinita, & infinitum valorem & dignitatem ex perſona Verbi cui conjungitur recepiſſet; eſſe autem non eſt perfectior cauſa, nec actus ſecundus poteſt excedere primum: Ergo gratia habitualis Chriſti, in genere moris, & ſecundum valorem & moralem æſtimationem quam habet ex conjunctione ad Verbum, infinita dici debet. Hic autē valor infinitus non fundatur in ſola extrinſeca acceptatione talis gratiæ & ejus meritis, ad præmium ſimpliciter infinitū, ut docuit Mariſilius in 3. diſt. 10. art. 1. aliis enim cum Deus potuerit acceptare gratiam etiam puræ creaturæ ad infinitum præmium, & ad ſatisfaciendum pro infinitis peccatis, ſi eſſent, nihil ampliùs ad perfectam reparationem generis humani contuliſſet incarnatio Verbi, quàm quod conferre potuiſſet meritum puræ creaturæ, ut loco citato fuſè expendimus; ſed deſumitur ex habitudine & ordine tranſcendentali ad perſonam Verbi, cui ut principio quod actionis meritoria & ſatisfactoria conjungitur.

Ex his intelliges, gratiam habitualement Chriſti, triplici titulo debere dici infinitam. Primò moraliter, quia eſt conjuncta cum ipſo ſuppoſito divino, ex qua conjunctione dignitatem quandam & excellentiam habet infinita; nam ratione hujus conjunctionis habet quod fit principium quo operationis infinitè meritoria & ſatisfactoria. Secundò, gratia Chriſti habitualis poteſt dici infinita, veluti extenſivè, quia ſcilicet ita meritoria erat gratiæ & redemptionis hominum, ut non limitaretur ad aliquos homines, ſed quantum eſt de ſe poterat ſe extendere ad infinitorum hominum redemptionem. Tertio dici poteſt infinita, quia ut oſtendimus articulo ſequenti, habuit totam plenitudinem & intentionem, quæ de potentia Dei ordinaria poſſibilis eſt; quare, ut infra dicemus, ſuperat in intentione omnem gratiam Angelis & hominibus conceſſam, etiā collectivè ſumptam; & hoc quia ordinatur ad unionem hypſtaticam, quæ eſt maxima omnium unionum, per modum diſpoſitionis, non quidem antecedentis, ſed concomitantis talem unionem, ut diſput. 10. art. 2. declaravimus. Unde S. Thomas 3. ad Annibal. diſt. 13. art. 3. triplicem infinitatem gratiæ Chriſti concedit, primam quantum ad actum, quia concurrebat ad actum infinitæ potentia cui conjuncta erat, ſecundam quantum ad eos in quos poterat operari. Tertiam quoad rationem mediū, quia diſponebat ad unionem

extremorum infinitè diſtantiā. Addit etiam quartam quam habuit in ratione gratiæ, quæ quidquid fuit de ratione gratiæ, totum illud collatum.

Quæres, an gratia Chriſti debeat dici infinita ſimpliciter, vel tantum ſecundum quid?

Pro reſolutione hujus quæſiti, obſervandum eſt cum D. Thoma 2. 2. quæſt. 58. art. 10. art. 1. & infra quæſt. 50. art. 5. aliquid poſſe dici ſimpliciter tale duobus modis, uno modo ſecundum quod ſimpliciter idem eſt ac abſolutè & ſine addito; alio modo ſecundum quod ſimpliciter idem ſonat quod totaliter & omnibus modis. Hoc præmiſſo,

Dicendum eſt, gratiam habitualement Chriſti poſſe dici infinitam ſimpliciter, primo modo, non verò in ſecundo ſenſu.

Prima pars hujus reſolutionis probatur primò ex communi modo loquendi SS. Patrum, qui abſolutè & ſine addito vocant gratiam Chriſti infinitam. Secundò, quia ut gratia Chriſti habitualis dicatur infinita ſine addito, ſufficit quod ſit infinita in genere ſuo, & in eſſe gratiæ, nec eſt neceſſarium quod omnibus modis ſit infinita; nam linea quæ ſecundum longitudinem eſt infinita, abſolutè & ſine addito dicitur linea infinita, quia in genere ſuo eſt infinita: Sed gratia Chriſti in eſſe gratiæ infinita eſt, ut 2. conſeſſione oſtendimus: Ergo ſine addito dici poteſt infinita. Tertio, Meritum Chriſti & ejus ſatisfactio ſunt ſimpliciter infinita, ut diſp. 4. dictum eſt, & de ſatisfactione Chriſti ageremus: Ergo & gratia Chriſti quæ erat principium infiniti meriti & ſatisfactionis, ſine addito infinita dici poteſt.

Secunda verò pars, quæ aſſertit gratiam Chriſti in ſecundo ſenſu, id eſt omnibus modis, infinitam dici non poſſe, manifeſta eſt: tum quia non eſt infinita in genere entis, neque in eſſe qualitatis, ut conſeſſione 1. oſtenſum eſt: tum etiam, quia ſolus Deus omnibus modis infinitus eſt.

§. II.

Præcipue objectiones ſolvuntur.

Obſicies primò contrà primam conſeſſionem. Gratia habitualis Chriſti fuit ſumma & immeſa, nam Chriſtus illam ſine mēſura recepit, juxta illud Joan. 3. *Non enim ad mēſuram dedit Deus Spiritum Filio*: Sed quod eſt ſummum & immeſum, eſt intenſivè infinitum in his quæ ex natura ſua poſſunt creſcere in infinitum: Ergo gratia habitualis Chriſti intenſivè infinita eſt.

Reſpondeo negando Majorem, ad probationem dicendū verba adducta ex Evangelifta tripliciter intelligi & exponi poſſe. Primò ratione doni quod Pater dedit Filio ab æternis, ſcilicet ratione Divinitatis, quæ donum infinitum eſt, unde Gloſſa interlinearis ait: *Quantum Pater*, quod ſolum de Chriſto ut Deo verificari poteſt, nam ut homo minor eſt paulominus ab Angelis. Secundò ratione doni quod humanitati in Incarnatione conceſſum eſt, ratione ſcilicet unionis hypſtaticæ, quæ eſt gratia ſimpliciter infinita. Tertio ratione gratiæ habitualis, non quia ſit phyſicè & intenſivè infinita, ſed quia moraliter & extenſivè infinita dici poteſt, & ſumma de potentia Dei ordinaria, ut ſecunda & tertiā conſeſſione declaravimus.

Obſicies ſecundò: Gratia habitualis Chriſti conjunctione ad Verbum competit eſſe ſanctificans.